

Biskop Atle Sommerfeldt:

DEN OPPSTANDNE ER HOS OSS!

Tekstrefleksjon ved åpning av KAs Landsråd

Jessheim kirke 24.april 2017

Luk 24,13-35

Hva kan grunnen være til at de to disiplene ikke gjenkjente Jesus mens de gikk der på veien til Emmaus? De må ha vandret sammen med Jesus og var tilstede ved de dramatiske begivenhetene i Jerusalem. De så hvordan Jesus, han de håpet skulle være deres Messias, var blitt torturert, utstøtt av folkets ledere, mobbet av folkemengden og brutalt spikret opp på et kors. Hvordan kan det allikevel være mulig at de ikke gjenkjente ham?

Jeg har tenkt at de kanskje ikke kjente Jesus igjen fordi han fremsto som en av de menneskene han i Matteusevangeliet hadde sagt han ville identifisere seg med og komme til dem som: De syke, fremmede, nakne, tørste, fengslede. Han var kanskje en fremmed som må ha vært utdannet og velkjent med Skriftene. Eller var han en spedalsk som før han ble syk var en skriftlærd? Eller en belest mann som var kommet ut av fengselet etter sonet dom for underslag?

Vi vet ikke, men de kjente ham ikke igjen fordi de var så innkrøket i seg og sitt og sine fortellinger, at de ikke kunne klare å se hvem det var de gikk sammen med.

De gjenkjente ham heller ikke da han la ut Skriften for dem, men de syntes godt om ham og inviterer ham til å spise kveldsmat med dem.

De gjenkjente Jesus først da han ba takkebønnen, brøt brødet og ga dem å spise, slik han hadde gjort under måltidet på torsdagskvelden noen dager tidligere. Mens den kirkelige tradisjonen har begrenset deltagelsen i den første nattverden til de tolv apostlene, viser en nærlesing av evangeliene at flere disipler sannsynligvis deltok, inkludert de kvinnelige disiplene i Jesu følge. Når de to Emmausvandrerne gjenkjenner Jesus ved brødsbrytelsen, er det derfor sannsynlig fordi de gjenkjente det siste måltidet og ordene Jesus hadde sagt.

Da de forsto at det var den oppstandne Jesus de hadde vandret sammen med og som hadde utlagt Skriftene for dem, ble de i stand til å forstå det han hadde sagt. De forsto at det som hadde skjedd med Jesus var en del av Guds store frigjøringsplan for sitt folk fra død, svik og ondskap – og nå ved Jesus - for alle folkeslag.

Emmausvandrerne er all kristen pilegrimsvandringens forbilde når vi går gjennom livet og baler med de store, eksistensielle spørsmålene og som det er menneskets særtegn og adelsmerke at vi er i stand til.

Lukas setter hver og en av oss på sporet av hvor vi kan finne avklaring på disse store spørsmålene og finne inn til Gud:

Det **første** Emmausvandrerne gjør er å åpne sansene fra innkrøketheten i sine egne fortellinger og grublerier. Det er når de lytter til den fremmede at de nærmer seg livets kilde.

Det **andre** er at det er brødsbrytelsen, fellesskapet med den korsfestede og oppstandne i det hellige måltid, som bringer den korsfestede og oppstandene til dem.

Da Lukas skrev sitt evangelium fantes det ingen annen bibel enn Det gamle testamentet. Den tradisjonelle tolkningen som disiplene kjente, hjalp dem ikke til å forstå det som hadde skjedd med Jesus. Det var først i møtet med den korsfestede og oppstandne i brødsbrytelsen som gjorde det mulig for dem å forstå hva som hadde skjedd. Det var den oppstandne som ga mening til det som hadde skjedd og livshjelp på livsveien, ikke en tradisjonell lesing av tekstene. De hellige tekstene gir bare livshjelp når de tolkes i lys av Jesu oppstandelse.

Og for det **tredje** er det lettere å få øye på den oppstandne i vår tid enn vi liker å tenke på. Disiplene husket at Jesus ville komme til dem som en fremmede og sårbare menneske. For oss, som er en del av en velfødd global overklasse, er den oppstandnes tilstedeværelse så krevende at vi nesten ikke orker å innse dens brutale sannhet: I bildene av overgrepsofre i lokalsamfunnene våre, krigsflyktninger i Norge og sultne mennesker i Somalia og Sudan, er det Den oppstandne som viser seg for oss.

Bildet som preger Den norske kirkes reformasjonsmarkering, er - under overskriften «Nåde» - en overfylte gummibåt med flyktninger på vår tids vollgrav utenfor Europas murer. Bildet er ikke først og fremst en oppfordring til å vise nåde. Det er dommen over våre liv og våre samfunns håndtering av Den oppstandne i båtene på Middelhavet og situasjonen i landene de kommer fra. Reformasjonens Nåde handler ikke om at vi skal vise nåde, men er en bønn om nåde for oss som lar dette skje og utvikle seg.

Like lite som den korsfestedes lidelse var ukjent den gangen, er vår tids korsfestede og som Jesus identifiserer seg med, ukjent for oss. Det angstskapende faktum er at Jesus som den oppstandne ikke er vanskelig å se i vår tid. Det krevende er hvem han viser seg som. Derfor trenger vi nåde.

Er dette en måte å forstå Den oppstandne på som er funnet opp i vår tid? Langt der ifra! Den lutherske kirkes første superintendent/biskop i Danmark-Norge, Peder Palladius' uttrykte seg slik:

«Se nå til hvordan dere elsker og hjelper de fattige! Hver velger seg sin egen Lasarus som siden kan ta imot ham i himmeriks rike, fordi han har styrt sin tro til gjerninger mot ham (..) For liksom du er mot Gud og de fattige, slik vil han også være mot deg, det trenger du ikke tvile på».

Å legge til rette for at Fader Vårs tredje bønn, «Mer himmel på jord» kjennes i våre lokalsamfunn, er Den norske kirkes visjon. Det er vårt oppdrag som ledere i Den norske kirke å gi mennesker de tre elementene fra Emmausvandrerne videre i vår tid og på våre steder: Nattverdens fellesskap med Kristus i gudstjenestene, livstolkning i lys av den korsfestede og oppstandnes liv, død og oppstandelse i dåp og trosopplæring, og handling med mennesker og for Gud i møte med lokal og global fattigdom og nød i diakoni lokalt, nasjonalt og globalt.

Slik er kirken en medvandrer som gir mennesker glimt av Den oppstandne og livets muligheter og virkelighet - slik altersmykket her i Jessheim hjelper oss til å se det. Da blir nok også våre hjerter beveget og trøstet.